Työ ja turva -osasto/TS/ea **22.6.2017**

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Asiantuntijankuuleminen/kirjallinen lausunto keskiviikko 28.6.2017 klo 11.30

Valtioneuvoston U-kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi vanhempien ja omaistaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisesta ja neuvoston direktiivin 2010/18/EU kumoamisesta

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pyytää lausuntoa valtioneuvoston U-kirjelmän ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi vanhempien ja omaistaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisesta ja neuvoston direktiivin 2010/18/EU kumoamisesta.

Euroopan komissio antoi huhtikuussa 2017 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi vanhempien ja omaistaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisesta ja neuvoston direktiivin 2010/18/EU kumoamisesta. Direktiiviehdotuksen yleistavoitteena on taata naisten ja miesten tasa-arvoinen kohtelu työmarkkinoilla. Ehdotuksen erityistavoitteena on parantaa työ- ja yksityiselämän tasapainoa sekä lisätä miesten perhevapaiden käyttöä.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry jakaa direktiiviehdotuksen sekä Suomen kannan siitä, että tasa-arvoa tulee lisätä niin työmarkkinoilla kuin perhe-elämässäkin. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi perhevapaajärjestelmät ovat keskeisessä roolissa. SAK kannattaa perhevapaiden joustavoittamista sekä isien vapaiden lisäämistä. Mitä joustavammat perhevapaat on, sitä todennäköisemmin isät hyödyntävät niitä.

Perhevapaajärjestelmät vaihtelevat kuitenkin jäsenmaittain. Suomi kannattaa perhevapaalainsäädännön uudistamista, mutta tämä tulisi tehdä kansalliset erityisyydet huomioon ottaen, eikä EU-tasolla tulisi määritellä minimitasoja sosiaaliturvaan. Perhevapaasäännöksiä tulisi tarkastella siis kokonaisuutena, ottaen huomioon jäsenvaltioiden erityispiirteet.

Vaikka vanhemmille kiintiöidyt vapaajaksot on todettu tehokkaaksi keinoksi lisäämään isien vapaiden käyttöä, SAK ei kannata EU-tasolta tulevaa määrittelyä minimitasoihin. EU:n määrittelemä isälle korvamerkitty vapaa vaikuttaisi myös Suomen nykyiseen lainsäädäntöön.

Työ ja turva -osasto/TS/ea **22.6.2017**

SAK jakaa Suomen kannan siinä, että direktiiviehdotus rajaa perheiden valinnanvapautta vanhempainvapaiden järjestämisessä. Ilman pitkiä kiintiöityjä perhevapaaosuuksia, perhe voisi vapaammin päättää miten käyttävät vapaita. Päätös tehdään usein taloudellisin perustein, jolloin vapaita käyttää useimmiten äiti. Suomessa käytänteet ja asenteet ovat ohjanneet äitejä käyttämään suurimman osan perhevapaista. On siis riski, että isä jättää käyttämättä hänelle kiintiöidyn vapaan, jolloin lapsen hoitoon tarkoitettu aika jää varsin lyhyeksi eikä perhe saa etuutta, vaikka äiti jäisikin hoitamaan lasta. Perhevapaajärjestelmää tulisi uudistaa yllä olevien syiden johdosta kokonaisuutena kansallisella tasolla.

Direktiiviehdotuksen viiden päivän mittainen omaishoitovapaa aiheuttaa kustannuksia, joita ei ole arvioitu kunnolla. Omaishoitovapaa ei saa tarkoittaa sitä, että vastuu vanhempien hoitamisesta siirtyy vähitellen yhteiskunnalta aikuisille lapsille. SAK ei myöskään näe omaishoitovapaan edistävän naisten työllisyyttä, koska todennäköisesti vapaata käyttäisivät pääasiallisesti naiset.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Lisätiedot Sosiaalipoliittinen asiantuntija Tuuli Salonen, SAK ry, tuuli.salonen@sak.fi